VÅRBRODD

ANARKISTISK TIDNING

Gävle 1910. Tr.- o. Tidn.-f:s tr.

1910 | Upsala | Pris 10 öre

Mikael Bakunin.

Det är ej meningen att i dag skildra den kraftige och djärve revolutionärens och anarkistens värksamhet, hans strider med de auktoritära socialisterna och en Marx, strider mot reaktion och polis i Europas olika länder.

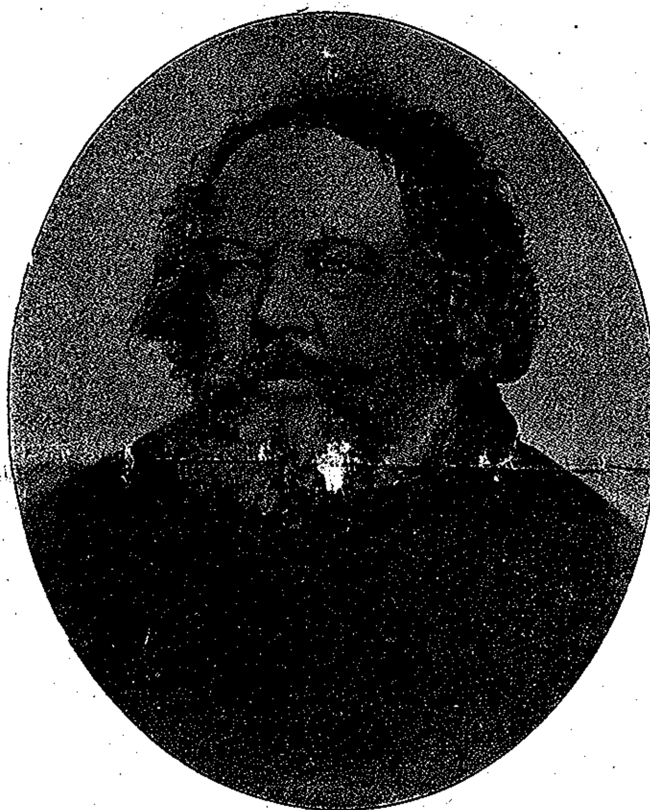
Han var den store förstöraren och förintaren, den fruktansvärde kritikern. Staten och religionen angrep han mäst.

Av polisspioner gripen och utlämnad till Ryssland, dömdes han där att för livstiden försmäkta i Sibirien. Lyckades dock fly därifrån till Vladivostock, så vidare till Amerika och England för att inträffa i Sverge på våren 1863. Samma år den 7 Juni hade Västerås borgare en storslagen fäst för honom och skalderna strängade honom sin lyra. August Blanche skrev i "Illustrerad tidning" för den 14 Juni 1863 om honom. Vi låna några brottstycken därur:

"Vid första anblicken är det som hade man för sig ett gammalt lejon, vilket efter strider som kommit ödemarkerna att skälva och efter mångårig stängsel i bur, som avnött manens skönhet, men icke försvagat ramens kraft, nu befriat synes rasta någon stund, men endast för att— vem vet! — kanske den stund som närmast följer kasta sig med obetvinglig styrka över sitt rof. Flykting i dag, kan det vara härskare i morgon. Ingen vet så noga, om ej översta lagret eller varvet på österns frihetsbyggnad redan är färdigt. Många tecken tyda därpå, och skulle det ännu icke vara det, så har vad som redan är murat så satt sig, att det tryggt kan bära vad som vidare kommer. Det är ett värk, som väl lönar mödan att fästa sig vid, ty kronan därpå skulle en dag heta: "Europas lugn, den nya kulturens seger."

Här följer en skildring av hans liv och några biografiska data, som vi tyvärr av utrymmesskäl måste utesluta, vi fortsätta med slutet av artikeln:

"Slutligen forslades han, som vi veta, för livstiden långt upp i Sibirien. Det var just ingen behaglig rekreationsort efter nära tio års

lidanden, intet angenämt sommarnöje. Men vad betyder det väl! Den som för med sig sitt okuvade mod, sitt friska hjärta, sin tro och sin entusiasm, den för sommaren med sig vart han kommer, och han fann också i denna ödemark av snö den ros — "Sibiriens ros" såsom hans unga maka där också kallades — vilken helgade sig åt honom, liksom han helgat sig åt sitt fädernesland — offer som offer av den osvikligaste trohet.

Att fly från Sibirien är något som tusentals olyckliga försökt, men varuti blott några få lyckats. Bakunin är av de senare. Hans flykt från detta den eviga snöns och köldens hemland, hans äventyr under den rundresa kring jorden som blev en följd därav, hans eviga oro och truktan för att upptäckas och gripas av ryska agenter, som vimlade överallt, de olika roller han måste spela för att undgå deras blickar eller förvilla dem han icke kunde undgå — allt detta erbjuder stoff till en roman som, den djupaste diktkonst, den livligaste fantasi svårligen kunna överträffa. Det fordras mera än människokraft för att genomgå sådana öden. Men den människa, hos vilken allt är kärlek och tro, hon liknar dessa mytens gudabilder med vingar vid huvud och fot, och hon flyger där andra kräla.

Dessa äro, i få rader, Bakunins strider och lidanden för sitt folks pånyttfödelse. Men denne man, för vars blotta namn ett stort kejsardöme darrar, är i sitt personliga umgänge en av deälskvärdaste vi någonsin mött. Man märker snart, att man framför sig har en av vår tids mäst upplysta och mäst mångkunniga män. Lärorik inom historiens, statsrättens och filosofiens områden, är han icke mindre underhållande inom vitterhetens och de sköna konsternas. Det finnes knappast något moment av det ena så väl som det andra, som han ej kan förklara eller giva sin sunda kritik över. Himlen vete huru han under ett liv av handling och varav tredjedelen försvunnit i den hårdaste fångenskap hunnit själv inhämta så mycket! Men han måste, trots sitt ryska ursprung, vara en avdessa tropiska jordmåner, som utan ringaste synbara ans giva ända till det 50:de, ja det 100:de kornet. En storartad bild av den slaviska kultur, som under en förfluten tid och före ryska väldet så rikt blomstrade och gjorde staden Krakau värdig att kallas de slaviska folkens Athen, är han säkerligen även till för att visa ossvad det unga Ryssland en dag kan bli, när det avkastat sitt ok och slutit sig till den europeiska civilisationen."

Så ungefär tänkte och skrev man i det borgerliga lägret om en av anarkismens förkämpar för snart 50 år sedan, under samma förhållande nu skulle man ropat på polis. För att nu för tiden av de borgerliga anses som människa måste det minst vara en kung, käjsare eller rysk zar.

Anmälan.

Då vi härmed till kamrater och arbetare sända ut vårt första nummer av "Vårbrodd" göra vi det i förhoppning om att finna förståelse och sympatier för våra idéer, om ock tidningens läsare ej i allt kunna dela vår uppfattning och vårt sätt att se framtiden.

Som lätt ses äro ej ens alla som bidragit till vår tidning fullt eniga om framtidsmålet, men i ett äro vi dock ense — att det nuvarande samhället är jordmånen för vidskepelse, hyckleri och humbug, där dumheten och förtrycket sitta sida vid sida i högsätet.

Vad framtiden angår finna vi det vanskligt att bygga upp några bestämda mål, — något som om vi kunde vara endast kalla förnuftsmänniskor ej skulle göra, — men, som det nu är så att vi i likhet med andra dödliga hava behöv av något nytt som bättre än det nuvarande kan gagna oss, söka vi med vetskap om oss själva och andra människor, om människor som levat århundraden och årtusenden före oss, om människor som leva samtidigt med oss draga slutsatser, som leda oss till en framtida lyckligare tillvaro.

Vi se även huru samhällsformerna utvecklat sig och avlöst varandra, och vi veta att ingenting är absolut eller för evigt beståndande. Vi söka även så långt vi förmå studera den övriga naturen och efter gjorda iakttagelser därur draga slutsatser till vår fördel, för att på så sätt lättare kunna påvisa skälen att vi nå något naturligare och lyckligare i den mänskliga samlevnaden.

Åtskilligt av tidningens innehåll kan ju synas strida mot vartannat, och det kanske är så; det kommer sig av, att en del artikelförfattare äro individualister, andra åter kommunister. Men vi anse att då det gäller ett framtidsmål, bör frihetens gränser sträcka sig så långt att olika uppfattningar må vara tillgängliga för alla, på det var och en må jämföra och komma till en självständig uppfattning. De olika författarna få själva också svara för sina åsikter. Det hava vi gemensamt, att ingen skall gå och vänta befrielsen och friheten från andra, utan var och en skall vara sin egen befriare. Vi säga till varje individ: kämpa för din egen frigörelse och lycka. Vad tidningen för övrigt angår, är det naturligt att en del fel och brister vidlåder densamma, något som vi dock ej i likhet med andra känna något behov att bedja om överseende och ursäkt för, ty om någon skall göra det, bör det vara de personer som haft upplysning och skolgång om hand, de personer som anse att medel ej finnes så varje samhällsindivid kan få en ordentlig allmänbildning — som det heter — medan de själva leva i sus och dus och hava medel till en massa onyttiga utgifter. Det är dessa, och ej vi, som får bedja om överseende för de många felen ifall det nödvändigt skall ske. För oss är det likgiltigt, allt har sina brister. Vi **vilja** hava fel och brister.

Ja nya idéer vilja vi så ut och förfäkta, många hava sätt före oss. Vi alla som hava nya, unga kraftiga och livssjudande idéer, vi äro Vårbrodden. Med vår lilla tidning vilja vi komma till er med vårens, livets solljusa ideal. Solen börjar skönjas i öster, himlen färgas röd av hennes glans, den stiger högre och högre, fälten med brodden vidgas, ännu är det långt till zenit, till sommaren med blom och fägring, men det är vår. *Vårbrodd växer!*

Den kommunistiska anarkismen.

Trots det faktum att all rikedom, den odlade jorden, de stora palatsen såväl som städernas hundra tusen av bostäder, fabrikernas maskiner och alla andra uppfinningar är en frukt av nutidens och det föregåendes löneslavars och uppfinnares sammanlagda arbete och därföre kan ingen säga: detta har jag framskapat, detta är min egendom, så är likväl samhället bygt på mitt och ditt.

Detta privategendomsystem är roten ur vilken det växer fram fattigdom, ofrihet och krig. Det produseras ej efter människornas värkliga behov utan efter de rikas behov och de egendomslösas förmåga att tillhandla sig. Sedan må dessa senare svälta eller icke, det invärkar ej. Detta oordnade vidriga systém är det som de kommunistiska anarkisterna vilja ersätta med dess motsatts ett kommunistiskt anarkistiskt samhälle.

Kommunistiskt, det vill säga all egendom, jorden, fabrikerna, husen, transportmedlen o. s. v. är gemensam egendom. Alla ha samma nyttjanderätt och samma fria njutanderätt till produkterna.

De därigenom ekonomiskt likstälda människorna, vilja säkerligen ej veta av någon regering, de vilja ej godkänna att någon eller några s. k. minoriteter eller majoriteter skola för dem bestämma. De vilja ha hel frihet och denna nås ej förr än varje individ får råda över sig själv. Denna frihet kan ej förlikas med disiplin och regering av vad slag den än må vara. Men med solidaritet harmonierar den. Solidaritet är fria människors frivilliga samvärkan till ett gemensamt mål. Till ett mål som de alla ha intrësse och fördel av.

Då människorna blivit ekonomiskt likställda, ha egendomen gemensamt och ett gemensamt intresse, nämligen att av arbetet och produktionsmedlen vinna största mängd av förnödenheter för att tillfredställa vars och ens behov då vilja de samråda och fritt samarbeta. Någon befallande myndighet komma de ej att känna behov av eller tåla, ty den ekonomiska ofriheten är det som ligger till grund för hela det nuvarande förtrycket och ekonomisk frihet blir helt naturligt grunden för hel frihet, individuel frihet—anarkism. Ty som Peter Krapotkin säger: "anarkien leder till kommunism och kommunismen till anarki".

Det är ock detta som de kommunistiska anarkisterna vilja. Anarki betyder frånvaro av alla slags härskare, allt slags tvång på individen. Deras mål kan sammanfattas med orden, bröd och frihet.

Staten är och kommer alltid att förbliva en våldsorganisation, därför äro anarkisterna motståndare till densamma. Och då de auktoritära socialisterna, socialdemokraterna vilja statens övertagande av produktionen, vilja däremot anarkisterna produktionens omhändertagande av fria föreningar. Dessa föreningar hava var för sig sin givna uppgift, nämligen den att producera av den ena varmed de äro sysselsatta tillräckligt rikligt så att allas behov bliva tillfredställda. "Ja, men produktionen skulle bli planlös, staten måste reglera produktionen", säger socialdemokraten. Nej, svarar anarkisten, därför behöves ingen sabelskramlande stat, åtgången, behovet skall reglera produktionen.

Att i detalj skildra hur man kan tänka sig kommunismen vore dumt, då ju ingen kan bestämma hur människorna väl en gång komma i dessa förhållanden vill åt sig ordna allt. Men att tvivla på det mänskliga förnuftet så mycket att man ej tror dem om att kunna ordna all efter sina behov allas behov, det vore ännu ommare. Såsom då en del anse att utan statens överseende och reglerande av produktionen det skulle produceras för mycket av det ena och för litet av det andra, det vore att för mycket underskatta framtidens folk. Man ser ju nu, trots det osäkerhetstillstånd vari till och med de besittande leva, huru missförhållanden avhjälpas eller åtminstone ansatser göras därtill. Då den norska staden Ålesund nedbrann samlades ofantliga penningsummor åt dem som drabbades av olyckan. Och då hungersnöd rådde i Indien hjälpte såväl Amerikas som Europas folk att skaffa dit det nödvändigaste. Och det visar vad det enskilda initiativet kan uträtta för att avhjälpa olägenheter. Vadan då detta underskattande av nästkommande generationer, vilka helt visst bliva mer socialt upplysta och vidsynta än vi.

Det bleve för mycket att här uppta alla invändningar mot den kommunistiska anarkismen varför, läsaren hänvisas till Krapotkins arbete "Erövringen av brödet", där en hel del invändningar bemötes.

En nödvändig förutsättning för den kommunistiska anarkismen är att den blir ett behov. Och att den det blir därom talar den tekniskt ekonomiska utvecklingen och människoandens tendenser, blott man vill grundligt iakttaga desamma. Maskinerna överflödiggöra vid arbetet fler och fler arbetare och detta leder nödvändigt till en omgestaltning av samhället.

Hundra tusen arbetslösa kunna ej leva av luft, vatten och solsken, det enda de ha njutanderätt till i detta samhälle.

Och människorna bliva mer utpräglade hatare av disiplinen. Auktoriteterna ramla. Massornas vaknande självständighetskänsla gör att de känna löje åt auktoriteterna. De börja se vanliga människor i de upphöjda och frihetsbegäret växer. Behovet av förmyndare dunstar bort. Men förmyndarna äro ej flyktiga, de flykta ej, därföre skola de kastas bort av den sociala revolutionens knutna näve.

K. Larsson.

Liberalism och anarkism.

Att den individualistiska anarkismen och liberalismen är ett och detsamma har blivit så inrotat hos en del gott folk, så det är nästan en omöjlighet att få dem ur villfarelsen. Särskilt gäller det socialdemokraterna, men man kan även någon gång få höra revolutionärer, som komma med dylik klokskap. Ja men både liberaler och individualistiska anarkister hålla på den fria konkurrensen, då måste det vara detsamma, argumenterar man. Frågar man då huru många likheter det finnes mellan liberalism och socialdemokrati, tystnar den djupsinnige antagonisten till nästa gång. Det erkännes att för den som ej tänkt sig in i saken denna likhet finnes, men studerar man de bägge riktningarna finner man snart att likheten är endast skenbar.

Låt oss undersöka saken. I det liberala samhället måste den fria eller rättast ofria konkurrensen bliva onaturlig och brutal, emedan en del individer — fåtalet — förskansat sig bakom lagen och andra institutioner, samt därigenom

skapat sig en maktställning gent emot den utom lagen stående rättslösa massan, de egendomslösa.

Genom denna förskansning bakom samhällsinstitutionerna har fåtalet skaffat sig monopol på en massa olika områden, monopol, dem liberalerna vilja behålla, men de individualistiska anarkisterna vilja avskaffa i likhet med kommunisterna förövrigt. Som en följd därav är den s. k. fria konkurrensen i värkligheten ej fri i det liberala samhället utan endast en parodi på frihet.

Betingelserna för att skaffa sig ägendom och för att kunna konkurrera — kämpa för tillvaron — bliva i det liberala samhället ytterst olika för individerna och allt blir i högsta grad onaturligt. Den ena parten har lagen, polisen, militären, den religiösa vidskepelsen, med ett ord, hela det organiserade våldet, både på det materiella och intellektuella området som vapen mot den andra, som har jämt ingenting utom sin dumhet att konkurrera och försvara sig med. Huru kan man under sådana förhållanden tala om fri konkurrens? I det individualistiskt anarkistiska samhället — vilket ej är ett samhälle i vanlig mening — måste förhållandena gestalta sig på helt annat sätt. Då alla institutioner och monopol äro putz veg, då alla individer fått den naturliga friheten, först då kan det bli tal om fri konkurrens, när alla individer hava samma förutsättningar att kämpa för sig själva och i största utsträckning utveckla det egna jaget.

Drag ut konsekvensen av den individualistiska anarkismen så kommer ni till liberalismen, invänder man. Omöjligt. Medan de individualistiska anarkisterna gå ut från grunden, och börja med statens och övriga institutioners upphävande m. m. så stanna liberalerna i toppen, röra på ytan av samhället. Se på det liberala England med sina rika lorder, se på en drottning Viktorias begravnings- och en kung Edvards kröningsfästligheter samt all annan lyx å ena sidan, å andra sidan massfattigdom och nöd, kom sedan och bevisa att det är detsamma som anarkismen. Då tror jag bestämt vi få kalla er ett geni.

I det liberala samhället kan den ena individen med lagens hjälp utplundra den andre, t. ex. en s. k. arbetsgivare som tar sina 50, 60 ja ända till betydligt över 100 % i utdelning på sina aktier, vad är det då annat än ocker. I ett anarkistiskt samhälle, blir det en omöjlighet av den orsak, att för det första ytterst få, för att ej säga ingen individ, sätter det egna jaget så lågt att han fortfarande vill vara slav, och låta plundra sig, förr det andra om någon skulle vilja låta sig utplundras då komma andra individer att sätta stopp i tid för utplundrarens trafik, ty i annat fall kanske en sådan outväcklad individ utsträckte sin värksamhet vidare. Det vore naturligtvis berättigat stävja hans framfärt ty han hade ju i och med sin plundringsmani börjat inkräkta på andras frihet, att förhindra honom bleve alltså självförsvar. Framtidens människor skola nog förutom friheten från en massa andra slavvanor vara befriade från slaveriet under tjuvgods och från överflödig ägendom.

De liberala och konservativa hava lika litet som socialdemokratin med anarkism att skaffa. Anarkisten säger så snart jag tagit mig en rätt har jag givit min medmänniska samma rätt.

De liberala och konservativa hylla däremot satsen det jag gör är rätt för mig men ej för andra. De hava tagit sig ägendom, ja så mycket att de äro slavar under densamma, men på samma gång med våld utestängt andra från ägendom. De hava tagit sig yttrandefrihet med lögn som stämpel, men med lag, fängelser och bajonetter utestängt andra från yttranderätten. Men den mänskliga fårahjorden är stor, ännu en tid härskar våld och mörker. Men massan skall snart vakna genom de små springorna i den mörka, murkna samhällsväggen, som måste stöttas med nya lagar för att ej genast ramla, tränger dock en stråle av ljus och luft, auktoriteterna och gudarna bländas av ljuset och den friska luften, de svimma och ramla på huvudet från de höga piedestalerna. Anarkismen kommer.

K. Elving.

Hur rättvisa skipas.

En vis domare — ty det fins värkligen en och annan sådan också — yttrade en gång: “När man sitter i den här stolen vet man ingenting“. Han menade därmed att när en person såsom domare tagit plats i domarestolen, då får han, om han rätt skall kunna fylla sin uppgift, icke begagna sig av det han vet och har kunskap om. Domaren i privatlivet och domaren i rätten, det är två skilda personligheter. Vad han vet såsom privatman, det får han inte begagna sig av såsom domare och vad han såsom människa är övertygad om vara sannt och rätt, det måste han i många fall såsom domare anse såsom osannt och orätt, ty lagen är nu en gång sådan. En domare får nämligen inte taga hänsyn till annat än det bevismateriel som under målets prövning lägges fram inför rätten. En domare måste således utan samvetsagg kunna döma rakt i strid mot sitt bättre vetande och sin övertygelse. Huvudsaken för honom är endast att ställa sig lagen till efterrättelse. Fyller det bevismateriel, som någon av parterna i en rättegång framlagt, lagens krav på “fullt bevis“, ja, då är saken klar — domaren måste döma i enlighet härmed — hans personliga övertygelse må sedan vara vilken som hälst — kanske ofta stå i rak motsats till den genom honom i domen formulerade och uttalade rättsövertygelsen. Det betyder intet!

Rättvisa har blivit skipad!

— Om nu inte någon av parterna kan förebringa “fullt bevis“ så att domaren med stöd härav kan enligt lagens mening avdöma saken till förmån för den ena eller andra av parterna och inte heller bevismaterialet är sådant, att domaren därav kan bilda sig en övertygelse på vilken sida rätten ligger i den sak tvisten gäller, vad sker då? Ja, blevo du ombedd att slita en tvist mellan ett par kamrater, som de inte själva kunde avgöra och du, sedan du fått veta allt som rörde tvisten dem emellan, inte kunde bilda dig en värklig övertygelse, om vem som hade rätt, så skulle du utan tvivel, om du vore en ärlig människa, helt öppet erkänna: “Nej, kamrater, jag kan inte avgöra vem av Er som har rätt“. Nå, vad gör en domare i en sådan situation? Detsamma naturligtvis! Ja, så skulle man kunna tro, men så får han inte göra, hur gärna han kanske mången gång skulle vilja det, ty en rättegång — den må vara av vad slag som hälst och äga rum inför vilken domstol som hälst — den får dock *aldrig* enligt svensk lag avslutas med ett domarens: “Jag kan inte avgöra den här saken“! Lagen förbjuder honom det, ty varje mål måste avslutas med dom eller utslag, som är avgörande för tvisten parterna emellan. Men i hur oändligt många fall inträffar det inte, att domaren just kommer till denna slutsats: “Det här är jag lika klok på som i början. Lika många fakta tala till den enes som den andres fördel; vem skall jag giva rätt?“ Men domaren får inte stanna vid denna negativa ståndpunkt; han måste gå vidare och ovillkorligen uttala domen: “Du har rätt och du har orätt, du är skyldig träda i häkte och du går fri“ o. s. v., trots han är alldeles oviss om, vem som har rätt och trots att han lika gärna skulle kunna döma i rakt motsatt riktning. Det skulle inte förvåna mig, om någon domare komme på den idén, att begagna sig av den utväg som en lärare begagnade sig av vid den statens anstalt där jag fick min utbildning eller kanske rättare — i många hänseenden åtminstone — hinder lades för min utbildning. Han bestämde nämligen ett godtyckligt antal som ej skulle få godkänt betyg i hans ämne, och vilka det skulle bli, det fick lotten avgöra. Det vore ju en bra utväg — till och med för en domare —, ty rättvisa måste skipas och rättvisa blir också skipad! När domaren sagt sitt ord, då är också rättvisa skipad, den må nu vara hur orättvis som hälst!

Den invändningen kan ju alltid göras, att det funnits och fins domare, som äro fullt opartiska. Att bevisa detta är ju precis lika omöjligt som att bevisa motsatsen.

Att det funnits domare, som inte saknat vilja och uppsåt att vara opartiska, lär väl ingen kunna bestrida, men från detta, låt vara aldrig så ärligt menade uppsåt, är det ett långt steg fram till förvärkligandet därav! Ty, låt oss endast tänka på, varifrån domarekåren rekryteras. Nästan undantagslöst från överklassen och från genuina överklassen till och med; från den klass, som har rakt motsatta och stridiga intressen i förhållande till den stora massan av folket. Ej blott under sin speciella utbildning till domare utan under hela sin uppväxttid, ja från sina yngsta år har den från det rika överklasshemmet utgångne ynglingen fått i sig intrumfade vissa begrepp och idéer, som slagit så fast rot i honom, att de aldrig kunna rubbas. Hur skall han kunna sätta sig in i tankar och föreställningar hos människor med vilka han aldrig kommit i beröring, utan från vilka han så mycket som möjligt sökt isolera sig. Nej, aldrig med den bästa vilja i världen skall en sådan person med opartiska ögon kunna se och bedöma de s. k. brott och förseelser, som någon av underklassen gör sig skyldig till. Han ser saken med andra ögon och ser i många brott endast ett angrepp mot det bestående, som han anser sig skyldig att skydda, ett angrepp mot den klass, han själv tillhör. Aldrig har han känt den pinande hunger, som drev den arbetslöse utsvultne proletären att av andras överflöd stilla sina hungerkval och aldrig har han känt de kval som den stackars hemlöse lidit, vilken för att skydda sig mot vinterns bitande köld av andras överflöd tog, vad han behövde. Starkare än någonsin gå nu arbetarmassorna fram i kamp mot det samhälle, vars störtande de satt som sitt mål. Ej underligt då att hårdare och mera skoningslöst än någonsin falla domarne. Det är en kamp mellan överklass och underklass, mellan egendomsägande och egendomslösa, och på vilken sida i denna kamp man har att finna de, som äro satta att skipa lag och rätt, är inte svårt att se.

Betecknande om något är väl justitieombudsmannens bekanta uttalande i sin ämbetsberättelse för år 1909, vari han säger, att man måste se till att myndigheter och ämbetsmän av olika slag vid utövningen av sitt ämbete noga hålla sig inom lagens råmärken.

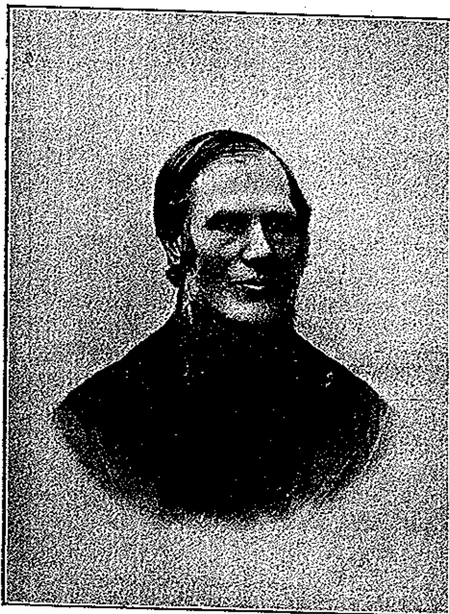
Betecknande är också den borgliga pressens skall över detta *offentliga* uttalande. För all del, de ville inte förneka, att J. O. hade rätt, men vad de vände sig emot var att han uttalat det så öppet, att alla, även samhällsomstörtarne, anarkisterna m. fl., kunnat taga del därav!

Kampen mellan kapital och arbete, mellan besittande och egendomslösa blir allt bittrare och bittrare. Godtyckligt stiftas nya lagar, avsedda just att träffa arbetarna under deras kamp fram mot sitt mål och nästan dagligen kan man läsa om godtyckliga häktningar och husundersökningar m. m. Må allt detta endast egga oss att ännu skarpare föra striden för att desto förr kunna bryta ned allt det som står hindrande i vägen för våra strävanden att nå fram till det samhälle, vi satt som vårt mål.

Jurist.

En frihetens förkämpe.

A. Björklund.

Historien berättar för oss om män och kvinnor som egnat sitt liv åt frihetens ljusa och sköna ide, om män och kvinnor som av den svarta reaktionen fått sin belöning bakom fängelsernas murar, ja till och med fått med livet plikta för sin ädelmodiga livsuppgift. Men vanligen är det de mäst framstående, de som levat med som ledare för den ena eller andra rörelsen som historien känner. Många fler kanske det finns som arbetar i det tysta och vilkas arbete ej är så betydelselöst.

Och om dessa senare ej behöft sitta inom mörka fängelsemurar hava de levat i ett annat slag av fängelse, varit bosatta på platser ute på landsbygden, där de ej kunnat träffa en likatänkande människa, kanske på tiotal av år. Det vackra kortet på sidan här är bilden av en sådan man. Det är A. Björklund från Skuttunge. Jag har skrivit till honom och bett om några biografiska uppgifter ur hans liv. Sin vana trogen är han dock sparsam med att tala om sig själv. Född den 28 Sept. 1828, således 82 år i höst, (fotografin är tagen för 10 år sedan), f. n. bosatt i samma stuga som han föddes. Kom som ung i skomakarlära, tog sedan värvning vid ett av gardesregementena, — för något över 60 år sedan, — arbetade sedan han uttjänat vid regementet 4 års tid i Stockholm som smed. Far sedan åter till sin hembygd; varken Stockholm eller regementet tilltalade honom, landet var hans liv.

B. är mäst intresserad som fritänkare, men han har även sysslat med sociala spörsmål. Forskaren har sedan den börjat utkomma och till dato varit hans käraste tidning, men han känner även Folkviljan och Brand. Hans trevligaste sällskap har varit böcker och tidningar, sedan har han i samtal, privat, värkat för sina idéer, samt skänkt bort de tidningar han läst. Men förståelsen mitt uti det mörka Upland har ej alltid varit så stor, begabberi har mången gång blivit lönen. Han tror dock att varje människa som tänker måste bli fritänkare. Jag tar mig friheten att ordagrant citera några rader ur ett brev, skrivit av den 82-årige landsgubben till mig för ett par veckor sedan. Han skriver bland annat: "Fritänkare borde var människa vara, om människorna beflitade sig om upplysning så skulle de snart inse att vi angående religionen äro bedragna från första början. Bibeln är det så mycket galet i och då skall den vara inspirerad av en gud". Du unge man och kvinna, som ser den gamle med så vakna tankar, går kanske ännu och delvis hänger kvar i dogmer och vidskepelse, trots det finnas böcker och litteratur i mängd blott du vill läsa och tänka, då det finnas sådana som för en 50 à 60 års sedan kunnat befria sig från religionens vidskepliga läror, fast fattiga och *obildade*. Då är det en skam för oss unga att hänga fast vid det nu. Befria dig från vidskepelse!

För mig är den gamla mannen särskilt intressant, han är den förste fritänkare jag gjort bekantskap med. Jag sänder dig en hälsning gamle kamrat; din själ och dina idéer äro unga.

K. E—ng.

Till Mikael Bakunin.

(Av *J. Nybom*).

Uppläst vid fästen som hölls för B. vid hans besök i Västerås den 7 Juni 1863.

Välkommen till oss och vår fädernejord
Du romareande, som frihetens ord
En flammande säd kring dig sår;
Vi älska dig alla, ty du är oss dyr
Du guds missionär, du ryske martyr
Som mot målet offrande går.

Din väldiga tanke ditt sista ord
Heter ljus och luft, är "frihet och jord"
Åt det folk, som bland skuggor bor.
Ja, ägde du mer än ett liv, du det gav
Och — dör du, du uppstår igen ur din grav
Ty du vet, på vilken du tror.

Du tror ädle kämpe, främst på din gud
Och därnäst på folket, din korade brud
Din kärlek, ditt allt i guds värd
Den ryska folkandans genius du är,
Martyrens törnkrona, ohöljd, du bär
I bojor, bland bål och bland svärd.

Vårt land, detta land, vårt fädernesland
Dess berg och dess dal, dess sjö och dess strand
Allt bjuder välkommen åt dig!
Och hör du vår sång och förstår du vår röst,
Då vet du, här finns vid var levande mans bröst
En asyl och ett hjärta för dig.

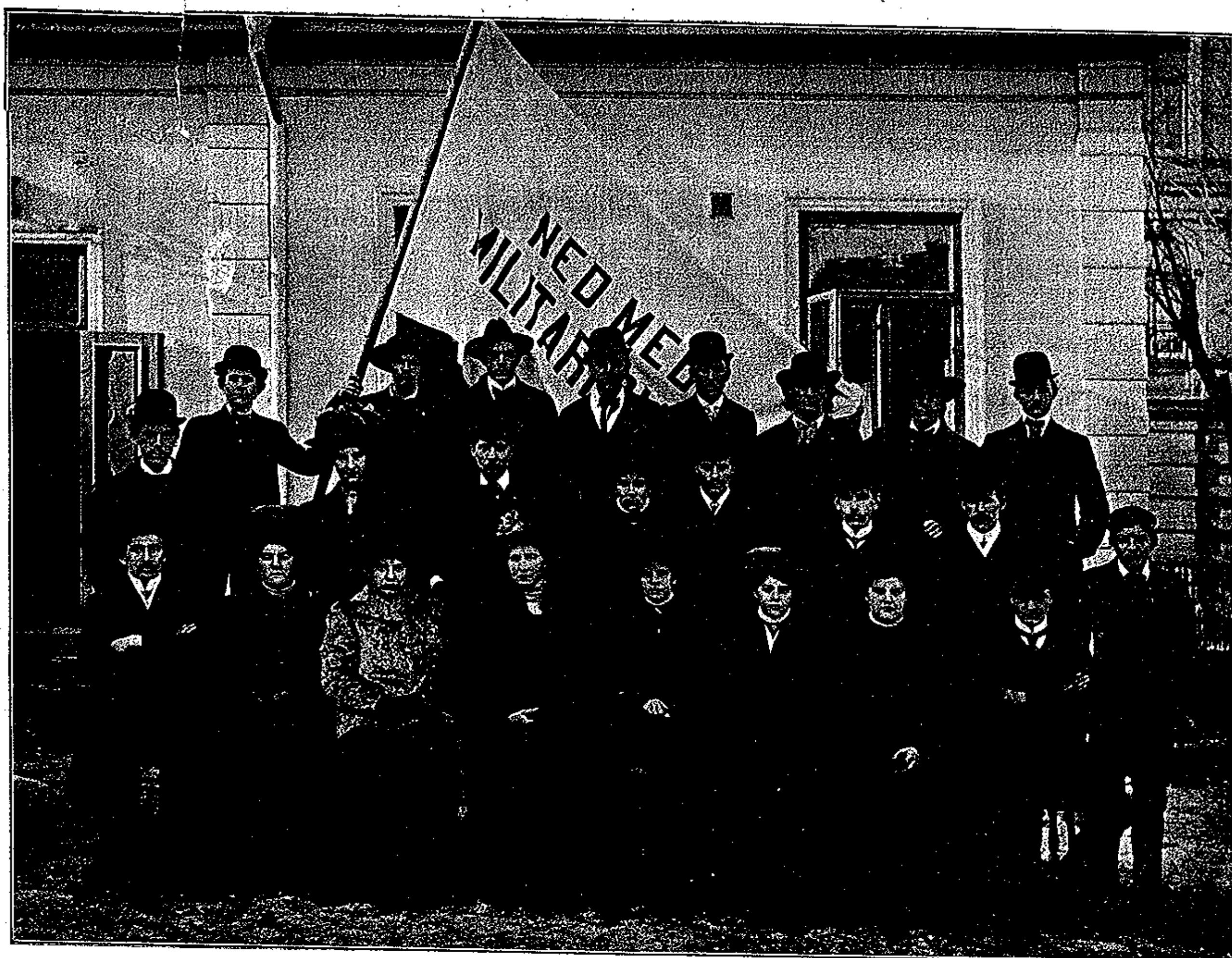
Till Kvinnorna.

Man talar så ofta om att när kvinnorna en gång få medbestämmanderätt och får deltaga i ordnandet av samhället så skall hon med sin vakna rättfärdighetskänsla, sin blick för det praktiska och sin moderlighet utöva ett sådant mäktigt inflytande till ett bättre och lyckligare samhälle, och detta utan tvivel. Men hur kommer det sig då, om kvinnorna värkligen eger dessa egenskaper i så hög grad, att de aldrig kraftigt reagera mot stora orättvisor, aldrig söker slå ett stort slag och tvinga sig till att bli hörda. Det finns för lite kraft och vilja, kvinnor ha så lätt för att böja sig och resignera. Lägger så tryggt och undergivet sin sak i männens händer, talar lite vackert om vad de kunna göra blott de få männers hjälp att komma till ett visst mål. Men om också männen kunde och ville föra kvinnorna mot de önskade målen, stod hon delvis kvar vid utgångspunkten. Ty så länge kvinnorna vädja till mannen om hjälp i *sitt* arbete, vill av honom bli betraktad som kvinna och bemött med all den hänsyn, aktning och varlighet, som tillkommer henne som det svagare könet, så länge kommer hon inte att utföra något, så länge skall hon förgäves söka bli erkänd som annat än kvinna, över henne kommer som nu mannen att öva inflytande och bestämmanderätt och kvinnans ställning blir endast en måttstock på hur långt männen hunnit i humanism.

Det är denna vår svaghet, inför mannen, som tillhörde och vilken vi nedärft från gångna tiders kvinnor som vi måste övervinna, det är det vi egentligen kan kalla vår sak. Och det är detta som aldrig kan givas oss, här gäller det att: Kvinnans frigörelse måste vara hennes eget värk. Vi måste taga egen sak i egna händer och gå på av oss själva röjda stigar. När vi så bliva individer, handla på eget initiativ och själva bära ansvaret därför, då först komma vi att bli erkända och våra insatser få betydelse för det hela. Och då, när männen i första rummet se i oss människan sin jämlike, är kvinnofrågan bragt ur världen. Men till dess ha vi mycket att bekämpa, många vidrigheter och fördommar att övervinna. I första rummet könsfrågan med dess dubbelmoral som ofta tillåter mannen allt, men av kvinnan fodrar allt. Den nu rådande äktenskapformen med mannens målsmanskap över hustru och barn och mycket annat.

Därför må vi vakna upp ur vårt slöhetstillstånd, tänka över vår ställning, med tankarna följa klarhet att se orättvisor och förtryck. Och när vi se allt lågt och lumpet, låt oss gå till storms däremot. Stolt och fri ser jag framtidens kvinna vandra fram vid mannens sida bärande samma bördor, stridande samma strid. Mannen är styrka, — kvinnan skönhet, — förenade skall därur framväxa ett härligt, frigjort släkte.

Anna.

Upsala Socialistiska klubb.

Bygget växer.

Bygget växer. Växer med var dag mot höjden. Slavarna, de som kännetecknas med valkiga händer och med av armodets dysterhet präglade anleten, lade sten till sten. Ännu ett överklasspalats skulle med dettas fullbordan reta proletärernas blickar. Om sommaren då det stod tomt, om vintern då kölden likt sagornas andar, gingo rakt igenom väggarna i deras usla kyffen. Tegelbärare och bruksbärare trava upp och ned med tegel och bruk så att svetten dryper på landgångarna. Nu har murarna däruppe litet förlag och hantlangnare andas ut en stund.

Tegelbäraren stöder sig mot tegelbocken och lyssnar till sången som från ett överklaasshus öppna fönster når till hans öra. En kraftig skolad stämma ackompagnerad av piano är det han hör. Hör du, säger han till en kamrat: Till höger en låt från förtryckarnas privatliv, livet i nöje och skönhet. Till vänster salvorna från skjutbanan, och han pekar på elementarläroverkets skjutbana där överklassungdomen just nu var sysselsatt med skjutövningar. Där öva de sig med att skjuta ned oss om vi skulle resa oss. Och den där väpnade överklassen skulle böja sig för en socialdemokratisk majoriet i riksdagen? I hälsicke heller! Det går aldrig! Det går, men så småningom, inföll en kamrat. Du underskattar socialdemokraternas åsikter, tror inte på parlamentarismen, men varför? Då vi genom det valsättet eller något ännu bättre vartill vi nog senare komma, invalt så många socialdemokrater att de utgöra majoritet, kan ju lagar stiftas som succesivt genomföra socialismen. Den ena industribranschen efter den andra kan ju övertagas av staten. Riksdagen beslutar då helt enkelt att lösa, expropiera, mot skälig ersättning. Du sade att överklassen ej skall böja sig för parlamentet. Men nu hör du ju jag säger att de skola få skadestånd, under sådana omständigheter är det klart att de bliva mer beredvilliga. Är inte det möjligt och mera möjligt än att tänka på revolutionär väg genomföra arbetarnas befrielse? Jag frågar?

Tegelbäraren som under det kamraten talat, stått stilla, med blicken likgiltigt stirrande på en punkt i den omgivande parken, blir nu rörlig, livlig. Blicken som under arbetet nästan alltid var slö, blir med ens glödande livlig och hela hans gestalt tycks vara inbegripen i försvaret av sin mening. Med gester ger han sina yttranden eftertryck. Oxen har försvunit och där står entusiasten.

Han svarar på kamratens fråga om det sätt han framhållit ej vore det möjligaste med ett bestämt nej! Och han påminner om att aldrig någon härskande klass avstått från att härska och förtrycka förrän den med våld tvingats därtill. Han påminner, åter med en vink åt skjutbanan, om överklassens gevär och säger: Varföre skaffa de sig vapen om det ej är för att trygga sin maktställning och försvara sin utsugarrätt? För övrigt säga de ju själva att miltären liksom även skytterörelsen ha uppgiften att hålla tukt på den inre fienden, d. v. s. arbetarna. Tyder icke detta på att de ämna med våld försvara den gamla ordningen. Vilken enfald är det icke då att tro riksdagen, ett par hundra män, om en sådan makt med sina papper som vapen, att de skulle stuka en så modärnt rustad rövarkår som kapitalistklassen. Man kan likställa riksdagen med en lydig hund som slutligen sätter sig upp mot sin husbonde, jägaren. Den enda utsikt hunden kan ha i sin kamp mot jägaren, är att bli skjuten. Så ock med riksdagen.

Men riksdagsmannen har folket bakom sig, invände kamraten.

Javisst, men det invärkar ju lika litet som om hunden hade en skock får bakom sig, får, som stilla åsåg, bräkande hundens lov och väntande av honom att han skall besegra jägaren. Ty folket skall ju vara fredligt och laglydigt enligt er mening. Ni betona ju alltid att på den fredliga, lagliga vägen skall ni sakta men säkert nå målet. Parlamentet har sålunda, trots den fredliga massan där bakom, ej makt nog att avskaffa förtryckarklassen. Detta ha ni själva insett eller misstänkt vilket bevisas därav att ni vilja ge skadestånd. Ni socialdemokrater påstå ju i likhet med oss revolutionärer att överklassens ägendom är orättfången vinst. Då ha vi ju rätt att expropiera utan skadestånd. Och kan det således ej vara annat än edert tvivel på parlamentarismens maktfullkomlighet som dikterat edra uttalanden för skälig ersättning. Men då är frågan, låta de sig beveka med mutor eller med andra ord, gå de in på köpet. En nödvändig förutsättning vore att ersättningen innebure säkerhet för att de och deras barn fortfarande finge leva på massans arbete, att folket fortfarande höllo dem med stora fina palats, med kläder och njutningar. Och detta utan några gentjänster. Men då blevo vi fortfarande utsugna. Detta är som jag nyss sade en förutsättning men icke nog. Det är inte bara ägendomen som fråntages herrarna på den där affären utan även deras makt. De förlora de ödmjuka tjänarna, slavarna, som av en blick från sin herre kastas på knä för att borsta skon då han råkat spotta på den, eller tappat litet cigarraska. Dessa människor som växt upp som överordnade, som härskare. Dessa som i barndomen, då skoremmen lossnat endast behövde ropa: Maja, knyt skoremmen! Och sedan hela tiden tjänats av handelsbiträdet, springpojken, vaktmästaren, tjänsteflickan och så vidare. De *kunna* ej, vilja ej finna sig i ett sådant tillstånd som att var och en får klara

sig själv. De vilja härska och sätta en ära i att härska. Endast härskarrätten är byte stort nog för dem, att de med liv och blod vilja vansinnigt kämpa i kampen för att behålla den gamla ordningen.

Ni sågo hur japanerna blott för en dimmig föreställning om ära gingo blint i döden utanför Port Arthurs befästningar. Våra förtryckare anse nog kampen mot oss för lika ärofull strid som någonsin ett krig. Tror du ändå att de skola ge vika för fredliga medel?

Ja det tror jag! Och inte bara jag, utan alla den internationella socialdemokratiska rörelsens medlemmar har samma tanke. Vore det omöjligt skulle inte så många människor dela den åsikten. Du skall inte söka göra oss löjliga, det går inte.

Tegelbäraren log under det han sade: Göra er löjliga! Ar ni inte det, så inte skall jag göra er löjliga. Men är det ej ett löjligt faktum att ni betrakta parlamentet som en blivande auktionsutropare och på samma gång inropare av kapitalisternas ägendom. Parlamentet skulle således bli en stor filantrop, som med guld — folkets ägendom — återlöser folket ur slaveriet, eländet. Inte underligt då att ni vördar lagen! Den utgår ju från ett mycket heligt tämpel. Och tänk er när soaialdemokratins heliga ande flyttat in på Helgeandsholmen. O, du heliga, då får ni väl dra skorna av edra fötter på tre mils avstånd. Då bröder, äntligen den härliga frälsningens dag. Tänk eder vilken fröjd då de där heliga auktionspappersluntorna på den kapitalistiska statens järnvägar, bäres ut i landet och tyrannernas fästen falla. Nog är det där möjligt. Lika möjligt som att Jerikos murar föllo då förbundsarken under basunernas ljud bars däromkring. Men jag förblir kättare mot den socialdemokratiska tron. Jag hädar ha, ha, ha.

Nu hördes ett: Bruk i baljan! Och hantlangnarnas kraftet förde åter tegel och bruk mot höjden. Tegelbördorna slog dundrande ned på ställningen. Brukbärarnas ämbar dunkade mot kanten av bruksbaljan överröstande den härliga sången till pianot som för proletärerna ljöd likt ett hån. Men vad icke övverröstades det var gevärssalvorna. Bra! De skola ropa sitt: Giv akt, till arbetarna, det behövs.

* * *

Bygget växer. Växer allt högre. Men även ett annat bygge växer, en proletärernas fästning, som väl en gång färdig skall injaga skräck i de härskande tyrannerna. Ja förmå dem och deras följe, som nu betrakta oss med övermodets hånlöje, att blekna. Denna fästning är den revolutionära arbetarrörelsen. På den fästningen arbeta revolutionärerna intensivt. Blott grunden märkes det något av ännu, men med tiden skall den torna upp sig allt högre. proletärerna till glädje och hopp, förtryckarna till ängslan.

Kamrater, må den fästningen växa!

K. Larsson.

Den individualistiska anarkismen.

Att i en kort tidningsartikel behandla den individualistiska anarkismen är naturligtvis en omöjlighet, därtill är ämnet för vittomfattande, kan dock ej underlåta framhålla några synpunkter.

En betingelse för den individualistiska anarkisten är att känna sig själv, utan det är han ej individ. Han känner sig också själv som egoist, ja ej blott sig själv, utan överallt i naturen finner han den medvetna, eller på de flesta håll den omedvetna egoismen som underlag. Han finner egoismen naturlig och nödvändig, altruismen försvinner, blir egoism. Som egoist vill han konsekvent i första hand själv ega allt, hälsa, lycka, tillfredsställelse, ekonomiska förutsättningar att kunna föra ett ordentligt och hyggligt liv m. m. Men för att själv kunna känna sig tillfredsställd och lycklig vill han ej heller se sina medmänniskor i saknad av något, som han själv äger, han vill ej, så mycket egoist och självhävdare han än är, inkränkta på en annans område, eller beröva honom något.

Därför, om vi nu skola hålla oss till det matriella — ifall man strängt taget kan skilja på det matriella och ideella — hatar han den statliga instutionen, ty den befrämjar och befäster egendomen för ett fåtal, men utestänger massan från egendom.

I motsatts till kommunisterna som vilja gemensamhetsegendom vill individualisten privategendom och fri konkurens. Kommunisten säger med stöd av vetenskapen att inbördeshjälpen är den förhärskande i naturen. Individualisten anser både inbördes hjälp och inbördes kamp nödvändiga (strängt taget — det må nu anses som en paradox — så är inbördes hjälp, ingenting annat än inbördes kamp, ty allt bottnar i jaget). Krapotkin som mycket intresserat sig i frågan och på flere områden studerat densamma kan ej, ens han, förneka den inbördes kampen. Se, "Inbördes hjälp" sid.: 14, 16, 32, 44, 53, 54. Jag skulle gärna vilja sitera ur en del vetenskapliga arbeten, men måste nöja mig med att hänvisa till: Häckels "Naturlig skapelsehistoria", till "Sveriges rike" i ett par artiklar av docent Jägersköld och d:r Gottfrid Adlerz, samt Dawins, m. fl. andras arbeten inte att förglömma. Detta utan att vara någon auktoritetsslav under vetenskapen.

Frågan är: har, är och blir inbördes kampen nödvändig. Att den inbördes kampen varit och är nödvändig i naturen, — människorna naturligtvis inberäknade — torde få bestrida, men man menar att den skall bli överflödig. Jag frågar av vad orsak. Jo, om vi bortse från människonaturen och tänka oss fullständig fred och harmoni i framtidens samhälle där all strid hörde till det förgångna, om vi leva kvar i denna religiösa föreställning, att människan har fel och brister, men skall bli fullkomlig, och, som följd därav bliva ett slags fullkomlighetstillstånd i samhället, kan *det* realiseras då är ju kampen och striderna omöjliga, men som det antagligen strider mot både mänsklig och all annan natur behöva vi nog aldrig riskera det, huru gärna än svaga och överansträngda själar, i detta onaturliga samhälle önska och hava behov därav.

Bortsett ifrån att det under dessa förhållanden skulle bli stillestånd, — ty det är kampen och striden som är ett av villkoren för framåtskridandet —, går det nog aldrig att realisera, för naturen kommer alltid att förbli natur även hos människan. Men kommunisterna [illegible] kamp, ja det ser nästan u[illegible] [illegible]seftergift, därföre de veta ka[illegible] [illegible]g. [illegible] draga upp bes[illegible] [illegible]och marteri[illegible] [illegible]arföre då söka s[illegible] [illegible]ariell kamp? Eller [illegible] [illegible]nas antagliga skäl för, a[illegible] [illegible]mtid komna ifrån det m[illegible] [illegible] ideella väsen. Ånej, vi [illegible] [illegible]na på jorden!

Alltn[illegible] [illegible]a bestämma oss för kommun[illegible] [illegible]vidualistisk anarkism gäller d[illegible] [illegible] vilket är det mäst förhärskande i naturen inbördes hjälp eller inbördes kamp. Jag för min del anser det ena lika nödvändigt som det andra. Ni svara, då kan man ju inte vara varken individualistisk eller kommunistisk anarkist. Det är bra, ty *jag* vill vara *jag* och inget annat, då blir jag individualist. En del tro att den individualistiska anarkismen måste leda till allt gemensamhetsarbetes upphörande. Visst inte. Man samarbetar i grupper, dessa grupper konkurera sinsemellan, istället för som kommunisterna vilja, samarbete mellan grupperna. Den som vill må dock arbeta för sig själv och konkurera med andra.

Kommunisterna vilja invända; ur privatägendomen har staten uppstått så vi skulle snart få det samma igen som vi nu har. Nej då alla få ägendom är staten överflödig, då finnes ej behov av staten. Staten har uppstått då ett *fåtal* haft ägendom, för att beskydda sig själva och utestänga andra från samma rätt. Mycket skulle vara att skriva men jag måste tyvärr avsluta.

Vill endast tillägga att min övertygelse är den att alla individer en gång skola hava ägendom, men ägendomen skall finnas för individens skull och ej individen för ägendomens skull, samhället för individens skull och ej individen för samhällets skull. Jag tror att framtidens människor skola bliva starka nog, att ej frukta kampen, ja jag tror att den inbördes kampen och den inbördes hjälpen tillsammans skall föra dessa människor framåt till för oss oanad intelligens och styrka.

K. Elving.

Jag riktar mot den kristna kyrkan den fruktansvärdaste av alla anklagelser, som någonsin en anklagare har gjort. Den är för mig det tänkbart största fördärv. Intet har den lämnat orört från sin uselhet: varje värde har den ödelagt, var sanning har den gjort till lögn, var rättskaffenhet till en själslåghet . . . Jag stämplar kristendomen som den stora förbannelse, det stora fördärv, den stora hämdinstinkt, för vilken intet medel är giftigt, lågt, smått nog, — jag stämplar den som mänsklighetens stora odödliga skamfläck.

Nietzsche.

* * *

Man förebrått realisterna, att de med förkärlek behandla en enligt idealisternas mening betydelselös fråga, nämligen förhållandet mellan könen.

Frågan behandlas, det är sannt, med förkärlek av dem, som inse att nämnda förhållande utgör en av de viktigaste faktorerna i mänskliga livet och emedan detta förhållande just i våra dagar håller på att utredas och de båda parternas ställning klargöras. Men realisterna gå till botten med saken, taga den allvarligt och finna frågan för hög att kunna falla under skämtet.

August Strindberg.

Jag.

Livets mystik
— eviga gåta —
klang av ljuv musik
lika underbart.

Himlens höjd,
rymdernas oändlighet;
en vek och stillsam fröjd
att liten vara.

Underliga flarn
slungad ut
som evighetens barn
att aldrig dö!
Ett stoftgrand —
vexlar form
som aftonrodnans brand
i dunkel klarhet.

I dag så — —
men i morgon?
— Varför fråga då
när ingen vet!

Världarna ila
så rastlöst,
finna kanske de vila
en gång?

Nej och nej,
nej aldrig!
Hör — det får de ej,
det bleve kaos.

Evigt utan ro
i ständig jäktan:
det är livets bro
från dödens rike.

Att mörda
är att leva,
att andra svaga sörda
och själv bli stark!

— — —

En saga
så smärtsam, dyster
att knapt man kan fördraga —
— mord och liv?

— — —

Dock, är jag menlös
sjunker jag,
bliver jagad som en fredlös
av de starke.

Därför: Hell mitt jag!
Må **jag** *bli stark*
att krossa allt, var lag
som trycker mig?

W. J—n.

Ungsocialismen i Upsala.

För cirka 13 år sedan bildades den första socialistiska klubben i Upsala, denna ramlade tyvärr snart nog, men lika snart dök en ny upp för att gå samma öde till mötes. Brist på lämplig lokal och ringa förståelse för den revolutionära rörelsen, sedan de mäst intrösserade krafterna lämnat platsen, var nog då, som så ofta är fallet, orsaken till rörelsens ringa framgång. Tiden går, år 1905 på hösten bildas den tredje klubben som under den påföljande vintern förde en livlig värksamhet, tidningar och broschyrer spriddes i massa, diskussioner, möten och fäster anordnas, ungsocialisterna börja väcka uppseende i Fyrisstaden. Ej häller nu blev rörelsen långvarig, de få intrösserade som funnos reste på ett par undantag och på hösten 1906 efter Bergegrens och Schröders suspension började det gå alltmer bakut. På nyår 1907 var det slut för tredje gången. Tre och en halv månad senare fanns det klubb igen, nya intrösserade hade vuxit fram och tills dato något över 3 år, har klubben vuxit sig stark på mer än ett sätt, f. n. är klubben livlig och har varit det en längre tid. På ett års tid äro försålda omkring en 20—25,000 Brand och Folkviljan tillsamman, förutom massor av broschyrer av olika slag.

Våra offentliga såväl som de enskilda mötena äro livliga och bra besökta, entusiasm och stämning råder. En bidragande orsak därtill torde vara, att en del äro individualister och andra åter kommunister, så meningsskiljaktigheter finnas alltid. Under den nu gångna vintern har av olika klubbmedlemmar hållits inledningar och föredrag på tolv fackföreningsmöten.

Jag skall ej längre trötta vill blott tillägga, att på fritid och söndagar samlas vi så många vi kunna och promenera utom stadens hank och stör. Vi bilda nästan ett lite samhälle för oss själva. Vi sända er en hälsning kamrater så många som vårt lilla blad når.

Det är solljus i luft
det är blomster på mark
det är strålande vår överallt
och det doftar så skönt uti skog
och i mark
där den sista av drivorna smalt.

Kamp.

En betingelse för allt liv är kamp, livet i sig självt är kamp, kamp med det egna jaget och med omgivningen. Många anse så gott som all kamp överflödig, ja rent av skadlig för det egna jaget och för släktet. Hava vi då några skäl för att utan kamp, utan strid utväcklingen skulle befrämjas? Jag betvivlar det.

Skälen varför människor i allmänhet se något onaturligt i kampen och hata den torde vara att under nuvarande samhällsförhållanden kampen är hård, brutal och naturvidrig. Annat blir det under andra samhällsförhållanden [illegible] äro mera naturliga, då varje individ [illegible] fysiska och andliga vigör, då skall [illegible] kännas skön. Ja jag frågar dig käm[illegible] känner du ej då kampen står som hetast så stark, så spänstig du är, känner du huru ditt bröst sväller av livslust, huru blodet i dina ådror sjunger jublande vårsång och huru hela ditt jag ryckes med. Och vilken har ej beundrat den gamla tidens djärva vikingar — om ej alltid för deras handlingar — men för deras livslust för deras mod att trotsa faran, att sätta sitt eget jag på spel om det gällde. Den som alltid är rädd för kampen måste vara svag, ja sjuklig, och kan aldrig känna samma livsmod och livslust som den kämpande.

Alla måste dock i större eller mindre grad kämpa, ty utan kamp bleve det reaktion och död. Jag förnekar ej inbördeshjälpen, men jag anser den inbördes kampen lika nödvändig och jag vill reagera mot allt överdrivet prat om den inbördes kampens skadlighet, under naturliga förhållanden. Nu då det är för mycket kamp längta människor till överdriven stillhet och ro. Överdriften i den nuvarande hårda kampen skaper överdrift i motsatt riktning. Den naturliga kampen skall härda och utväckla individen på det materiella och ideella området och resultatet därav skall bli en kraftig, stolt, djärv och fri mänsklighet.

Det är kampen som utväcklar gymnasten och atleten, det är kampen som utväcklar den store tänkaren, ja det är kampen om och i samband med den inbördeshjälpen som utväcklat individen och fört mänskligheten till sin nuvarande ståndpunkt.

Du trötte, du hatare av kampen se ut över havet mellan de vitkammade vågorna, bland de rasande bränningarna, där i segelbåten finner du den ensamme, den djärve, ser du så modigt, så trotsigt han strider en vild strid med naturen, varje muskel spännes där han står så trygg och obekymrad av faran. Han vill kamp, han plöjer vågen segrande, det är hälsa, livsmod och kraft i hela hans väsen. Det är njutning, det är våren, styrkan och livgivaren. Du kanske beundrar hans trotsiga lek. Ja hell honom den kämpande, styrkan och livet.

K. — — g.

Fragment ur en saga.

De sitta i den vackra sagoträdgården, bror och syster, hon har talat om en dröm om rosor, om älskog och lycka, men han har drömt om ett grått fult land, för båda ofattbart; han berättar bland annat:

— Det var så underligt! De som tagit guldet, rosorna och lyckan för sin del, kastade smutsen och sorgen på de andra.

— Det är icke möjligt, och systerns ögon glänsa, å, vad jag är glad, när jag får plocka av våra vackra rosor, smycka barnen som leka på våra klargröna ängder, taga händerna fulla av rosor i skiftande färger — kasta dem högt mot blånande sky — höra [illegible] jubl[illegible] lekande skratt — se deras [illegible]gna ned över dem — då [illegible] så överlycklig! Det är [illegible] vill göra barnen — [illegible] något ont! Kan det

skänka någon glädje att se tårar? Det är icke möjligt att någon vill se annat än rosor på barnens kinder — leende ur deras ögon!

— Det ryckte så smärtsamt kring munnen på honom, då han allvarsamt svarade, under det han sakta smekte systerns mjuka lockar: Det kommer glöd i dina ögon då du talar, och liksom du kan jag ej fatta, kan ej förstå att någon vill kasta smuts istället för rosor — att någon vill se sorg, då alla kan få glädje? — Tänk om vi här uti vår rika och vackra sagoträdgård skulle få se någon lida — se någon gråta; vi skulle söka med all makt att göra den varelsen glad igen, hans sorg skulle även göra oss sorgsna, det skulle ligga i vårt intresse att få honom glad — — och, vad skulle han gråta för? Här finnes allt som kan glädja och tillfredställa — skulle han lida av att en vän gått bort ifrån honom, blir ju ej detta hjälpt med att gråta.

— Hon hade suttit tyst med ögonen i undran riktade mot markens örter — nu reste hon sig, såg sig omkring liksom med nyvaknad blick, sträckte ut sina armar — öppnade de fina händerna liksom för att fånga allt det vackra som smekte hennes sinne — och hon log — hennes stämma som förut varit undersam och spörjande hördes nu med varm och klar ton: O! vad allt detta är vackert! Se dit, långt, långt borta, ser du så vackert blå skogen synes — så — bortom detta — solen! Kan du säga det ordet riktigt smekande ömt! Inte! — Solen! Solen! Det lilla ordet innebär allt — liv och lycka — att icke de gråa varelser du drömde om, stängt in solen för sig själva, när de tagit allt det andra, lyckan och rosorna — vad skola de övriga stackarna med solen att göra, då de icke äga någon lycka — icke rosor på sina kinder — icke levnadslust i sina ögon — icke kunna smycka sig med markens röda rosor — kanske de endast få några tarvliga fula maskrosor — kanske det är all deras lycka? Men jag kan icke förstå att någon vill äga mera än han behöver, de praktfulla mörka sammetsröda rosorna, de vita liljorna, tulpaner, skiftande i rött och gult som eldsflammor, de böra väl räcka till åt alla? De kanske få ligga och vissna hellre än de strös ut åt alla under sång och glam? — Han som har sin älskling kär, skulle nog vilja ge henne blommor, smycka henne som en ung vårprinsessa, men ack, rosorna ha hårdhjärtade varelser låst in för egen del — att ligga och vissna — det var ju så din dröm var — jag talar så mycket — men jag tycker detta är så sällsamt, så orimligt — att du min bror kunnat drömma något så fult — så galet? Nej, och hennes stämma blev fast, det kan icke vara sant — låt oss lämna dessa dystra drömmar, dessa tunga tankar — världen är ju så skön — låt oss älska det vackra!

— Och de fröjdade sig åt dagens glädje, likt två fåglar som glädtigt sjunga det de själva vilja, efter egen lust — marken har örter och träden gyllene frukter — allt var deras egendom. Och tankarna blevo åter vackra och klara; hon drömde sig bort, långt ut i rymderna — drömde om rosor om guld — om ett par mörka ögon — om stjärnor som tindrande glänste — drömde och drömde. Han tänkte på sitt lyckliga land, där allt var harmoni och trevnad, där ingen levde i nöd, där ingen hade glädje utav andras sorg.

Och han fann sin gråa dröm så sagolikt vidunderlig — att han log — han kunde icke förstå att att han tagit detta [illegible]ekel [illegible] var — nu log han vän[illegible] varons ljus — log över[illegible] lycka?

Ur en skogshuggares liv.

Varje vinter i snart tio års tid hade han gått den långa vägen från sitt hem, det fallfärdiga rucklet vid utkanten av byn, till byallmänningen för att till ved och timmer upphugga vad byamännen behövde av dessa skogens alster för sitt årliga behov.

Nog hade han många gånger tyckt vägen vara lång då snön lagt sig meterdjup i skogen och ingen mer än han ooh skogens djur färdades den öde stigen. Men tanken på att hustrun och barnen så väl behövde vad han med sitt arbete förtjänade drev honom ut, hur svårt vädret än var. Det gick ändå an så länge kölden var bitande kall och drev honom att utan en minuts uppehåll arbeta från morgon till kväll, men när våren kom med härligt solsken, då orren och taltrasten läto höra sina muntra, glada toner, kom det en sådan underlig beklämning över honom och samma tankar som för tio år sedan för första gången foro genom hans hjärna hade återkommit varje vår med förnyad styrka. Varför skulle han arbeta så hårt under sådana härliga dagar då skogens djur och fåglar firade vårens ankomst med sång och lek, var han då sämre än dessa vilda djur? Varför skulle han, som arbetat så hårt hela vintern, vid vårens ankomst ej få kasta yxa och såg och tillsammans med sin familj leva några glada bekymmerslösa dagar. Ja nog kunde han låta bli att arbeta några dagar, men det var detsamma som att lika många dagar vara utan mat för sig och familjen, att vara glad då barnen bådo om mat och ingenting fanns att giva dem, visste han av erfarenhet ej gick för sig.

Han tyckte det var bra egendomligt att människan som skall vara skapelsens herre skall lida brist på mat och frihet, det minsta djur ägde båda delarna i överflöd — såvida ej människan i sin grymhet berövat dem det. Men nu hade han fått klart för sig vad det var som gjorde att han skulle arbeta och dock lida brist på det nödvändigaste. Han hade sett att storbönderna, hans arbetsgivare, för varjeår blevo allt rikare, han hade sett hur säd fanns i överflöd i deras magasin, mjölk och smör i deras mejerier, huru deras barn voro snyggt och varmt klädda när de gingo till skolan, under det han egna mången gång, i brist på mat och kläder, måste stanna hemma.

Han förstod nu varför fåglarna och djuren voro så glada, varför mat räckte åt dem alla. De gjorde ej likt människorna; roffade ej åt sig mer än de behövde för varje gång, samlade ej upp i magasin allt som fanns utan att ha behov därav, tvingade ej några att samla in födan åt sig, annekterade ej stora områden för några få, så den stora massan blev utan. Nej, var och en tog blott vad han behövde för sitt uppehälle, utan att därför komma i strid, därför räckte det till åt alla, därför voro alla lyckliga.

Egde ej också han rätt att taga ur arbetsgivarens magasin vad han behövde? Han hade ju hela vintern varit sysselsatt med att hugga virke till hans lada och magasin, på våren hade han byggt upp dem, på sommaren hade han skurit och bärgat råg och korn, på hösten hjälpt till med trösk och magasinering. Vem ägde då mer än han rätt att ur hans magasin taga för sitt behov?

Under vårens härliga dagar kunde han ej göra sig fri från dessa tankar. Nöden i stugan var större än förut på grund av att han måste hugga veden för 50 öre mindre pr famn, det hade kommit så många arbetssökande från staden och sökt arbete, ljöd motiveringen då han vid senaste avlöningen blivit underrättad om saken.

Om han skulle gå till sin arbetsgivare och taga litet bröd och kött, han hade sett var det fanns, det kunde väl ej vara orätt, han hade ju blivit bestulen på sin arbetsförtjänst. Dessa tankar hade kommit över honom ständigt på sista tiden — och så en mörk kväll då snön föll i stora flingor är han sysselsatt att ur den rika bondens förråd taga några kakor bröd och ett stycke kött att giva sina hungrande barn.

På morgonen, innan barnen ännu hunnit vakna för att glädja sig åt att få äta sig mätta höres steg och röster utanför och strax därpå stiger bonden följd av länsman och fjärdingsman in i stugan. Vad de vilja är lätt att förstå, det hade upphört att snöa på kvällen, på morgonen hade [illegible] låset på visthusboden uppbrutit och [illegible]som man följde till huggarens stuga. Den [illegible]ven och förbrytaren blev trots barnens och [illegible] tårar häktad och dömd till sex månaders [illegible]se.

Då han på väg till fängelset åkte genom byn, kom en halvklädd kvinna springande genom hopen av nyfikna och ställde sig i vägen för fångskjutsen. För undan den gälna människan, befallde länsmannen i myndig ton några bredvid stående bönder. Då skjutsen farit förbi hördes en kvinna fråga en annan: Vad skall det nu bliva av barnen sen mannen [illegible]mmit i fängelse och hustrun vansinnig? Sockr[illegible]år väl ta' dem, var den andras svar.

Lantarbetare.